

המקורבים

בס"ד גליון מב' פרשת מטות ה'תשע"ט

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

הדשרני קרבנך

~ כוחו של נדר ~

אמנם גם זה בעצמו צריך ביאור, מדוע נכתב פרשת הקרבנות בחומש במדבר ולא בחומש ויקרא. ובוה ביאר הרמב"ן, שקרבנות אלו אינם נוהגים אלא בארץ ישראל, ולכן אחר שנכתב על חלוקת הנחלה בארץ ישראל, כתב על קרבנות המועדים. והאור החיים הקדוש מכאן שנכתב אחר מינוי יהושע, כדי להדגיש שצריך להיות משל הציבור ולא משל יהושע.

ומביא עוד בשם חז"ל לפי שהיו ישראל אומרים, לשעבר היו המסעות נוהגים והתמידין נוהגים, פסקו המסעות פסקו התמידין. אמר הקב"ה למשה אמור להם שיהיו נוהגין תמידים.

ב. ראשי המטות: רש"י מבאר שכל מצוה נאמרה תחילה לראשי המטות ואחר כך לכל ישראל, כדי לחלוק להם כבוד. והטעם שנתגלה דווקא כמצוה זאת, כדי ללמד שהתרת נדרים דווקא ביחיד מומחה. ומה שנכתב 'זה הדבר' הוא כדי למעט שהחכם מתיר והאב מפר ולא להיפך.

והרמב"ן מבאר שלימד דווקא לראשי המטות, כדי שלא יידעו כולם שיש התרה לנדרים ויזלזלו בהומרתם. אלא יצטרכו לבוא לפני חכם ורק הוא יודע אם יכולים להתיר ואיך להתיר. וכן מבאר האור החיים הקדוש, ומבאר בזה את הלשון 'זה הדבר', כלומר שלכל ישראל לא יגלה את כל פרטי המצוה (כולל התרת נדרים) אלא רק 'זה הדבר' דהיינו רק את האיסור 'לא יחל דברו', ולא את ההיתר.

ג. נדר ושבועה: נדר הוא איסור הפצא, ושבועה הוא איסור גברא. כלומר, בשבועה יכול לאסור על עצמו או להיב 'את עצמו' לעשות איזה פעולה. ואילו בנדר אינו אוסר על עצמו פעולה, אלא אוסר את 'החפץ' עליו. ויש בזה הרבה נפקא מינה, כגון: א. נדר חל אפילו מצוה ושבועה אינה חלה על המצוה, ב. נדר חל על נדר ושבועה אינה חלה על שבועה. ועוד הרבה. ג. נדר אינו חל על דבר שאין בו ממש, ושבועה כן.

והרמב"ן מביא דברי חז"ל (ספרי מטות יד) 'מה הפרש בין נדרים לשבועות, בנדרים כנודר בחיי המלך, בשבועות כנשבע במלך עצמו'. והוא מבאר ששבועה הוא כנגד ספירת המלכות, ונדר הוא כנגד ספירת הבינה (ובזה מבאר מדוע שבועה הוא 'בשם ה' ונדר הוא 'לשם ה', וגם הטעם שנדר חל על המצוה, כי הוא למעלה מהתורה).

ד. האם ראוי לעשות נדר ושבועה: מבואר בחז"ל (נדרים ט.) שאין ראוי לעשות נדרים ושבועות, רק אם יכול לקיים מיד, וכמו שכתוב (קהלת) טוב אשר לא תידור משתדור ולא תשלם. ובפשטות משום שעלול להיכשל ולא לקיים דבריו, וכמשמעות הפסוק הנ"ל.

אמנם באור החיים הקדוש מביא מדברי חז"ל, שצריך לזהר אפילו משבועה של אמת, והיינו משום שיש בזה לזולל בעצם הנדר והשבועה, שהם דבר גבוה מאד, כנשבע בחיי המלך ובמלך בעצמו. ורק כדי לזרז עצמו להינצל מעבירה

פרשת מטות היא המשך לפרשת פנחס. ששם נצטווה משה 'צרור את המדיינים' ובפרשה זו מספר על קיום הציווי, ועל כל פרטי המלחמה והביזה, ולאחר מכן מספר על נחלת בני גד ובני ראובן, שבוה מסתיים המעשה של דור המדבר. ואחר כך בפרשת מסעי מסכם את המסעות ומפרט את הנחלות, ומסיים את החומש ואת התורה.

אמנם בתחילת הפרשה, יש נושא בפני עצמו – והוא פרשת נדרים. בפשטות אינו מובן מדוע נכתב כאן, ומה עניינו בכלל לחומש בדבר. ומדוע אינו כתוב יחד עם כל המצוות בחומש ויקרא או שמות. אך באמת המצוה הזאת בעצמה היא פלא, ואינה בכלל לפי הכללים של כל המצוות, כי בכל המצוות – השם יתברך הוא שהחליט על המצוה, והוא מגלה לנו את פרטיה, ואילו במצוות נדרים ושבועות – האדם מחליט מה הם המצוות שלו, מה מותר לו ומה אסור, והוא פלא והפלא.

אם כן, יש לנו להבין את יסוד העניין של נדרים ושבועות, ואת היסודות הנלמדים מכך לעבודת ה'. ובוה יתבאר גם כן מדוע נכתבה פרשה זו דווקא כאן.

הקישויות בפרשה

א. פרשת נדרים – מדוע נכתבה פרשת נדרים כאן, באמצע הסיפור על דור המדבר, ולא במקום אחר יחד עם שאר המצוות.

ב. 'ידבר משה אל ראשי המטות, זה הדבר אשר ציוה ה' – מדוע נאמרה מצוה זו לראשי המטות ולא לכל ישראל. ומדוע דווקא כאן נאמר הלשון 'זה הדבר' [שמרמו על אספקלריא המאירה].

ג. 'איש כי ידור נדר או הישבוע שבועה' – איך יש כח לכל אדם לעשות לעצמו מצוות ואיסורים, ולהחליט שדבר פלוני יהיה אסור לו, ודבר פלוני יהיה חייב לעשותו, וכי יש כח לאדם להחדש מצוות ועבירות שאינם מהתורה? מצוות.

ד. התרת והפרת נדרים – אם יש כוח של נדר ושבועה, איך אפשר להתיר או להפר אותנו. וכי יכולים לבטל מצוות על ידי התרה או הפרה. ומדוע דווקא על ידי החכם, האב והבעל.

ה. מה ההבדל בין נדר לשבועה, ומדוע. והאם ראוי לעשות נדרים ושבועות.

ביאור הפשט

א. פרשת נדרים: בדברי הרמב"ן מבואר, שנכתב כאן המשך לפרשת הקרבנות [של המועדות] שבפרשת פנחס. ששם מסיים 'לכד מנדרותיכם ונדבותיכם', והכוונה לנדרים ושבועות, וכעת ממשך ומבאר שיש גם נדרים ושבועות.

ולקיים מצוה – מותר לישבע, כמו שדרשו חז"ל (נדרים ה) מהפסוק 'שבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך'.

וכן מבואר בספח"ק קדושת לוי, ומוסיף שמי אינו עושה דיבורו חולין, עושה תיקונים בכל היוצא מפיו, וכל מה שגוזר יתקיים, ויוכל להטות מידותיו של הקב"ה מדין לרחמים [וכן מובא בחיד"א בשם ר' חיים ויטאל, ובספח"ק נועם אלימלך].

ביאור הפנימיות

עיקר הפלא של נדרים ושבעות – הוא היכולת של אדם לחדש מצוות ועבירות. ובאמת, הנדר נקרא 'פליאות חכמה', והוא עניין גבוה מאד. ולכן מתחילים יום הכיפורים באמירת 'כל נדרי', וקודם לזה אומרים לשון הוזהר הקדוש, שבו כביכול מתירים להקב"ה את נדרו, כדי שיוכל לגאול אותנו, ומכל זה מובן שאין זה דבר של מה בכך, אלא סוד גדול.

וכבר הזכרנו דברי הרמב"ן בשם חז"ל שנדר הוא כנודר בחיי המלך, ושבעה הוא כשבע במלך עצמו, ונתבאר ששבעה הוא כנגד ספירת המלכות ונדר הוא כנגד ספירת הכינה. וכעת נבאר פנימיות העניין לעובדא ולמעשה בעז"ה, על פי המבואר בליקוטי מוהר"ן (סימן נז), ובליקוטי הלכות (הלכות נדרים א-ב).

ונקדים לזה עוד פלא שיש בעניין השבעה. מבואר בחז"ל (נדרים ה) שנשבעים לקיים את המצוה. והיינו שכאשר רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ועלול להיכשל בעבירה, או שאינו מצליח לקיים איזו מצוה – יעשה שבעה, ואז יוכל לקיים. ולכאורה הוא פלא, שהרי ממה נפשך, אם יש לו כח להתגבר על יצרו – יעשה זאת בלא שבעה, ואם אינו יכול להתגבר – מה יעזור שבעה, הלא גם על זה צריך להתגבר על יצרו שלא לעבור על השבעה. ומוכח מזה שיש כח מיוחד בשבעה שייטיע בידו להתגבר על המניעה, וצריך להבין מהו הכח הזה.

שבירת הכלים

וביאר העניין הוא כך. בזמן בריאת העולם – היה אור יותר מהכלי, ועל ידי כך היה שבירת הכלים – והכלים נפלו למטה [מעולם האצילות, לתך עולמות בריאה יצירה ועשייה], והאור עלה למעלה. אמנם מהאור נפלו רפ"ח ניצוצות למטה. וכל עבודתנו בעולם הוא לתקן את אותם ניצוצות.

משמעות העניין למעשה הוא, שאנו נמצאים בעולם העשייה, ורואים לנגד עינינו עולם גשמי – דומם צומח חי ומדבר, והעולם הזה מלא חיות – הן הצמחים שיש בהם חיות וצבע, וכל שכן בעלי חיים ובני אדם, ואפילו בדומם כבר ידוע היום – שבאמת אינו דומם, אלא בנוי מאטומים קטנים שבכל אחד מהם יש מליוני חלקיקים שנעים כל הזמן במהירות.

נמצא שהעולם כולו מלא חיות, אמנם באמת החיות הזה נמשך מהניצוצות הקדושים שנפלו לכאן, והם אלו שמחיים את כל הדברים אלו, ומעניקים להם את המראה והטעם והריה וכל החיות שיש בהם. אלא שהחיות הזה מלוכש בדברים גשמיים של דומם צומח חי ומדבר, ונדמה כאילו זה כל הסיפור.

תיקון הניצוצות פירושו, לגלות את החיות הפנימי, ועל ידי כך לגלות שכל העולם מלא בחיות אלוקית. ובוה 'גואלים' את הניצוץ השבוי, ומתקנים אותו. וכיצד עושים זאת, על ידי התורה. כי התורה מדברת על כל ענייני העולם, ובכל דבר שבועולם יש תורה ויש מצוות, ועל ידי שפועלים בכל דבר על ידי התורה – מגלים את האלוקות שבו.

ולכן, כל דבר שבועולם טעון תיקון, ואסור ליהנות מהעולם הזה בלא ברכה. כי קודם התיקון – יש כאן תערוכת בין הניצוץ הפנימי לבין הלוכש החיצוני, ועל ידי התיקון הוא מתברר ונעשה מתוקן.

שבעה – כח הדיבור

נמצא שכח התיקון שבכל דבר, הוא על ידי מעשה ומחשבה. מעשה – קיום התורה והמצוות שיש בכל דבר. ומחשבה – של אמונה, שמאמין שהחיות של הדבר הוא הניצוץ האלוקי שמחיה אותו. אמנם באמת עיקר כח התיקון הוא הדיבור.

כי רק האדם יכול לתקן את הבריאה, ועיקר כח האדם הוא הדיבור. ואם כן עיקר התיקון הוא על ידי הדיבור. וכאן מגיע ההידוש הגדול של שבעה. כי אמנם עיקר דרך התיקון הוא על ידי התורה, אבל לפעמים אדם עומד בנסיון גדול, ועלול ליפול ולעבור על דברי התורה, ואילו היה יודע שבאמת הדבר שמושך אותו הוא רק דמיון, ובאמת הוא נמשך אחר החיות האלוקי שיש בוה, ואם יתאפק – יזכה ליהנות מהחיות האמתית שיש בדבר הזה – היה עומד בוה, אבל קשה להאמין בוה.

ולכן, צריך עצה מיוחדת שיגלה לו את האמת הזאת, וזה העצה של שבעה, כי כשאדם עומד מול הנסיון, גם אם הוא יודע שיש תורה שמדברת על המצב הזה, אבל לא מאמין שזה קשור אליו, ושהוא בעצמו יש לו את הכח הזה של התיקון. אמנם כשנותנים לו ביד כח לחדש בעצמו תורה למצב הזה, ולעשות שבעה – אזי בכח השבעה, הוא מגלה שהתורה שיש כאן, היא תורה ישל, ומקבל כח לקיים את התורה ולתקן את הדבר.

ולכן שבעה הוא כנגד ספירת המלכות, כי התורה שבעל פה, שמדבר על כל דבר שיש בעולם – הוא בחינת מלכות, ועל ידי זה מתגלה שהשם יתברך הוא מלך ונמצא בכל דבר. אמנם כשאי אפשר לעשות זאת על ידי התורה בעצמה, צריך לחדש תורה שבעל פה על ידי הדיבור, והיינו על ידי שבעה, ואז יש בכוחו לגלות את המלכות, וקיצרתי.

\\ המשך בעמוד ז

זכויות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!			
עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה
בני ברק	'תמימי דרך' הלכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות ב"ב	בקרוב!!! מלווה מלכה אי"ה
בני ברק	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00
בני ברק	התחזקות שיעור	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים
בית שמש	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר
קרית ספר	בית מדרש 'נצח ישראל'	תפילות \ שיעורים \ מלווה מלכה ועוד	רח' מסילת יוסף 34 (מאחורי 'בר כל')
לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו חניכי הישיבות – ברסלב, בשלוחה: 72			

עזרו לנו להגדיל את ההפצה!
ע"י תרומה במכשיר 'קהילות' חפשו: 'עלמא דאורייתא' תרמו וכתבו: עובר 'המקורבים' תזכו למצות!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת מטות ולשבע פרשת מסעי						
יום	חודש תמוז \ אב	הדף היומי מסכת תמורה	משנה בורה עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות חלק ז	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	כד	ח	חזרה	סה.	צז	מד:
א	כה	ט	תב	סה:	צח	מה.
ב	כו	י	תג תד, א	סו.	צט	מה:
ג	כז	יא	תד, א	סז:	ק	מו.
ד	כח	יב	תה, א-ד	סז.	קא	מו:
ה	כט	יג	תה, ה-ו	סז:	קב	מז.
ו	א	יד	חזרה	סה.	קג	מז:
התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ט וקיב.						

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ה'

הערת מערכת: במדור זה 'נלך' עם כל תורה תקופה קצרה עד שנצטרף לחבורת 'תמימי דרך' העולמית האהוזים כעת בתורה מ' וקי"ב

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

זה הדבר הוא בחינת אספקלריא המאירה

הנה רבינו מביא שיש שני בחינות בעבודת ה', אספקלריא המאירה, ואספקלריא שאינה מאירה, ומביא ע"ז את הפסוק שנאמר בפרשת נדרים שמשח רבינו נתנתבא בכח אמו ה', וכלשונו וְהוּ הַחֲלוּק שְׁבִין נְבוֹאֹת מִשָּׁח רַבְּנוּ לְבִין נְבוֹאֹת שְׁאָר נְבִיאִים פְּרוּשׁ רִשִׁי: "וַיְדַבֵּר מִשָּׁח אֶל רְאִשֵׁי הַמְּצוּת וְכֹן זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (במדבר ל) פֶּרֶשׁ רִשִׁי: כָּל הַנְּבִיאִים נִתְּנָבְאוּ בְּכַח אֲמֹר ה' נֹסֵף עֲלֵיהֶם מִשָּׁח, שֶׁהִתְנַבְּאוּ בְּ"זֶה הַדְּבָר" בִּי בְּחִינַת "כַּח" הוּא אֲסַפְקֵלְרִיא שְׁאִינָה מְאִירָה וְ"זֶה הַדְּבָר" הוּא בְּחִינַת אֲסַפְקֵלְרִיא הַמְּאִירָה, וְאֵלּוּ הַשְּׁתֵי בְּחִינֹת נְבִיאוֹת יֵשׁ בְּעִבּוּדַת הַפּוֹרָא יֵשׁ אֲדָם הַעוֹשֶׂה הַמְּצוּה בְּשֹׁכֵר עוֹלָם הַבָּא שְׁאִינֹו נִהְיָה מִהַמְּצוּה בְּעִצְמָה אֵלּוּ לֹא הָיוּ נֹתְנִין לוֹ עוֹלָם הַבָּא בְּשֹׁכְרָה לֹא הָיָה עוֹשֶׂה אוֹתָהּ, וְזֶה בְּחִינַת "כַּח", אֲסַפְקֵלְרִיא שְׁאִינָה מְאִירָה, כְּמוֹ אֲדָם שְׂרוּאָה אֵיזָה דְּבָר מְרְחוּק (עֵינִי זוּהַר וִירָא ק"ד) בֵּן הוּא עוֹשֶׂה הַמְּצוּה בְּשֹׁכֵל שְׁכָרָה הַבָּא לְעַת רְחוּק, הֵינִי אַחַר עוֹלָם הַזֶּה, וְשִׁילוּם שֹׁכֵר נִקְרָא בְּשֵׁם נְבִיא, כִּי רִאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל יִבָּא בְּרִנָּה נִשְׂא אֲלֻמּוֹתָיו, וְשֵׁם בְּפִסּוּק הַזֶּה נִרְמַז עַל שְׁלֹום שְׁכָר (תְּהִלִּים קכ"ו). "הַלּוֹד יִלֵּךְ וְכִבֵּשׁ נִשְׂא מִשָּׁח הַזֶּרַע", שְׁמֻצְמַעַר בְּעִשְׂתָּהּ, "בָּא יִבָּא בְּרִנָּה נִשְׂא אֲלֻמּוֹתָיו" שִׁישְׂמַח לְעַתִּיד, בְּשִׁיבְלָה שְׁכָר הַמְּצוּוֹת, רִאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל יִבָּא בְּרִנָּה נִשְׂא אֲלֻמּוֹתָיו, רִאשִׁי תִבוֹת נְבִיא, אֲבָל נְבִיא שְׁמֻצְמַעַר בְּ"זֶה הַדְּבָר", שְׁאִינֹו רֹצֵה בְּשֹׁכֵר הַמְּצוּוֹת אֲלָא רֹצֵה בְּמְצוּה בְּעִצְמָה, שֶׁהוּא מִשְׂמַח בְּלֵךְ בְּעִשְׂתָּהּ עַד שְׁמֻמָּאם בְּכָל מִינֵי שְׁכָר, נִמְצָא שְׁעוֹלָם הַבָּא שְׁלֹו בְּחִינַת בְּעִצְמָה, וְזֶה בְּחִינַת נְבִיא, הֵינִי שְׁלֹום שְׁכָר, בְּבְחִינַת: "זֶה הַדְּבָר" בְּבְחִינַת אֲסַפְקֵלְרִיא הַמְּאִירָה, כְּמוֹ אֲדָם הַרְּוָה דְּבָר מְקֻרֹוב בְּרִאשִׁי יָפָה וְבָרָה כְּמוֹ כֵּן הוּא נִהְיָה מִהַמְּצוּה בְּעִצְמָה וְשֹׁכְרוֹ נִגְדַּ עֵינָיו.

שייכות עניין זה לפרשת נדרים דייקא

והנה באמת צ"ב מה שהביא רש"י ז"ל דרשא זו דווקא בפסוק זה, שהרי יש עוד מקומות שכתוב זה הדבר, וביאר בזה בזמרת הארץ על פי דברי רבינו ז"ל במאמר הזה בדרך נפלא מאוד ועתיק דבריו בזה.

וז"ל שם ו'אגב יש לומר בדרך צחות שבזה מובן מה שהביא רש"י ז"ל ענין דרשת רז"ל מנבואת משה בזה הדבר גבי פרשת נדרים דייקא, והלא כתיב זה הדבר גם גבי שהוטי חוץ ובנות צלפחד. ואם שיש דרשות רז"ל על זה. הלא גם על זה הדבר דנדרים יש דרשות. עיי' נדרים (ע"ז ע"ה). בבא בתרא (ק"ב קכ"א).

אך לפי הנ"ל מובן קצת. כי בשאר המצות מאחר שהם מצות ד' ויש עליהם שכר, ממילא לא נדע אם שמחתו מהמצוה בעצמה או מקבול שכרה. אבל נדרים הוא שמוסף על עצמו מדעתו ומרצונו איזה חיוב בשבילו יתברך מה שאינו מחויב על פי התורה כלל, מזה מובן שהוא הפיץ בהמצוה בעצמה. בחי' במצותו הפיץ מאד ולא בשכר מצותיו כמו שאמרו ז"ל (ע"ז י"ט). וע"כ נאמר אצל זה, זה הדבר. כי הוא בבחי' נבואת משה.

ובזה מובן קצת גם מארו"ל סומה (יד). שאמר משה הרבה מצות אינם מתקיימים אלא בארץ אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי. ויש לדקדק הלשון שיתקיימו כולם על ידי דייקא. א"ל הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם וכו'. ודקדק החידושי אגדות הלא אמרו ז"ל אל תהיו כעבדים וכו' על מנת לקבל פרס. עיי"ש מה שתירץ על זה. כי מאחר שאינו מחויב בהם עדיין וכו'. ונעל דרך זה שמעתי לפרש דברי רבינו ז"ל ג"כ מה שאמר במאמר זה אילו לא היו נותנין לו עולם הבא לא הי' עושה וכו'. רצה לומר במצות שאינו מחויב, בציצית וכיוצא בזה.

ולפי דברינו הנ"ל מובן ביותר קצת. כי משה רבינו זכה לנבואת זה הדבר כי נכנס בשמחת המצות עצמן עד שנעשה אחדות אחד עם המצוות. כי משה רבינו גימט' תרי"ג בחי' קומת כל המצוות. ומחמת שקיום כל המצוות בפועל ממש הוא בא"י דייקא. על כן אמר אכנס אני לארץ ישראל כדי שיתקיימו כל המצוות על ידי דייקא. כי הוא זכה לשלימות קיום המצוות בבחינת זה הדבר שקיבול שכרו בהמצוה בעצמה. ועל כן הוא הפיץ מאד גם בהמצות שאינו מחויב בהם עדיין.

ועל כן אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר. היינו שקיום המצוות בעצמן יהי' קיבול שכרו. מעלה אני עליך כאילו עשיתם כו'. כי מאחר שאינו רוצה בשום שכר על המצוות כי המצוות בעצמן שזוכה לעשות בהם רצונו יתברך זה יקר והכיב אצלו מכל שכר. אם כן צריך לעשות גם כזה רצונו יתברך לבלי להפציר בו ליכנס לא"י, בשביל מוכת ישראל ותיקון מתי מדבר כמו שאמרו ז"ל. ובוה בעצמו שהפיץ כל כך ליכנס לא"י בשביל לקיים המצוות ואף ע"פ כן מבטל רצונו מפני רצונו ית'. כזה בעצמו כלול כל קומת המצוות בחי' כל מצותיך אמונה. וזהו שאמרו שם לכן אהלק לו ברבים וכו'. כי יש לו חלק בקיום כל המצוות של ישראל. וכל מי שזוכה לקיים המצוות בשמחה בשלימות הכל על ידי שמאיר בו איזה הארה מבחי' נבואת משה רבינו ע"ה. ועיי"ש עוד ותבין ביותר.

ולענין זה הדבר שנאמר אצל נדרים דייקא. י"ל כפי הנ"ל בדרך אחר מרווח קצת. כי אדרבה כאלו המצוות שכבר מחויב בהם לא שייך לומר שעושה המצוות רק בשכר עולם הבא. כי על זה נאמר אל תהיו כעבדים כו'. אך נדרים שמחייב עצמו בדבר שאינו חייב בו כזה י"ל שראוי לבקש שכר. וכסברת החי' אגדות הנ"ל. אעפ"כ עיקר השלימות שגם מצות כאלו בחינת מצות נדרים יהיו גם כן רק בבחי' זה הדבר שלא יהי' רוצה בשום שכר רק בהמצוה בעצמה כנ"ל עכ"ל הזמרת הארץ ונעל פי זה מתבאר שזה הדבר נאמר בפר' נדרים כי כל עניין נדרים שייך לבחי' אספקלריא המאירה, ואף מי שרחוק מזה יכול לזכות לזה בכח בחי' משה וע"כ מודגש בזה אמירת משה לראשי המטות בבחי' זה הדבר.

הפרת נדרים

ואולי על פי זה אפשר להמתיק ולבאר עניין הפרת נדרים שתלוי כבעל ובאב, כי איש הוא בחי' אהבה ואשה היא בחי' יראה כמבואר במאמר, ועיקר בחי' נדר זה בחי' אהבה שהוא בחי' מה שעושה יותר מהצווי, והעיקר הוא לעשותו בשמחה גדולה עד שאינו רוצה שכר ע"ז רק הפיץ במצוה עצמה, וע"כ עיקר הנדר שייך לבחי' איש שהוא בחי' אהבה, בחי' שמחה, אבל אשה שהיא בחי' יראה, ונדר שלה הוא ג"כ בבחי' זו שמסתמא רוצה רק בשכר המצוה, ע"כ צריך לזה הסכמה של הבעל והאב שהוא בחי' אהבה שרק עי"ז יש לנדר שלימות אבל כשהנדר הוא בבחי' אשה לבד אין בו שלימות התיקון ונעל פי זה מובן פשוטו של מקרא ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה שהיה ס"ד לומר שאין חל כלל הנדר כה"ג כי עיקר הנדר הוא דווקא כשהוא נשלם ע"י בחי' איש, וקמ"ל שאעפ"כ יש גם בחי' נדר מבחי' יראה שהוא בחי' אספקלריא שאינה מאירה, כי א" מיד לבוא לשלימות השמחה במצוה עצמה, ומותר להתחיל מהרצון לשכר עוה"ב, אלא שאי"ז שלימות וכנ"ל.

אמר רבינו הקדוש: "רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא"!

(שיח שרפי קודש ז"ב, סימן נ"ד)

הערות וביאורים /// פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

א. מי צריך כל אדם לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי (סנהדרין לו) נמצא בשהעולם נברא בשבילי צריך אני לראות ולעין בכל עת בתקון העולם ולמלאות חסרון העולם ולהתפלל בעבורם.

וענין התפלה הן בשני פנים קדם גזר דין מתפללין בסדר התפלה ואין צריך לחלביש התפלה אבל לאחר גזר דין צריך לחלביש התפלה כדי שלא יבינו המלאכים העומדים לשמאל, ולא יקטרנו כמו שכתוב (דניאל ה): "בגזרת עירין פתגמין", הינו לאחר גזר דין אזי "במאמר קדישין שאלתין" אזי הצדיקים מלבישים שאלתם במאמר.

ב. אבל איך ידעין בין קדם גזר דין לבין אחר גזר דין? על ידי המצוות שאנו עושים וכולין אנחנו לידע בין קדם גזר דין לאחר גזר דין, ודקא בשעושיין המצוות בשמחה גדולה כל קף עד שאין רוצה בשום שבר עולם הבא, אלא הוא רוצה שיזמין לו הקדוש ברוך הוא מצוה אחרת בשכר מצוה זאת במאמר הקמינו וקרנבם לכרבה (אבות ד): שבר מצוה מצוה, כי הוא נהנה מהמצוה בעצמה.

וזהו החלוק שביין נבואת משה רבנו לבין נבואת שאר נביאים קפדוש רש"י: "וידבר משה אל ראשי המטות וכו' זה הדבר אשר צוה ה' (בבר ל) פרש רש"י: כל הנביאים נתנבאו ב'בה אמר ה' נוסף עליהם משה, שהתנבא: ב'זה הדבר' כי בחינת 'בה' הוא אספקלריא שאינה מאירה ו'זה הדבר' הוא בחינת אספקלריא המאירה.

ואלו השתי בחינות נביאות יש בעבודת הבורא יש אדם העושה המצוה בשכר עולם הבא שאינו נהנה מהמצוה בעצמה אלו לא היו נותנין לו עולם הבא בשכרה לא היה עושה אותה, וזה בחינת 'בה', אספקלריא שאינה מאירה, כמו אדם שרואה איזה דבר מרחוק (עיין זוהר וירא ק"ד) הן הוא עושה המצוה בשביל שכרה הבא לעת רחוק, הינו אחר עולם הזה, ושילום שכר נקרא בשם נביא, כי ראשי תיבות של יבא ברנה נשא אלמותיו, ושם בפסוק הזה נרמז על שלום שבר (תהלים קב"ו): "הלוד ילך ויבכה נושא משך הזרע", שמצטרע בעשיתה, "בא יבא ברנה נשא אלמותיו" שישמח לעתיד, כשיקבל שכר המצוות, ראשי תיבות של יבא ברנה נשא אלמותיו, ראשי תבות נביא, אבל נביא שמתנבא ב'זה הדבר', שאינו רוצה בשכר המצוות אלא רוצה במצוה בעצמה, שהוא משמח כל קף בעשייתה עד שממאס בכל מין שבר, נמצא שעולם הבא שלו בהמצוה בעצמה, וזה בחינת נביא, הינו שלום שבר, בבחינת: "זה הדבר" בבחינת אספקלריא המאירה, כמו אדם הרואה דבר מקרוב בראיה יפה וברכה כמו כן הוא נהנה מהמצוה בעצמה ושכרו נגד עיניו.

ומי שהוא במדרגה הזאת שעושה המצוה בשמחה גדולה כל קף עד שאין רוצה בשום שבר עולם הבא בשבילה הוא יכול לידע בין קדם גזר דין לאחר גזר דין, כי המצוות הם קומה שלמה, והם מחיין את כל הקומות הן קומת אדם, הן קומת עולם, הן קומת שנה כי עולם שנה נפש, הן מקפלין החיות מהמצוות, כמו שכתוב (תהלים ל"ג): "יכל מעשהו באמונה", ובתיב (שם ק"ט): "כל מצותיך אמונה", וקדוש ברוך הוא אחדות פשוט עם המצוות, וכשמעשה הקדוש ברוך הוא בתקונו ובסדרן אזי הקדוש ברוך הוא משמח בהם ומתענג בהם, כמו שכתוב (שם ק"ד): "ישמח ה' במעשיו", כמו בעל מלאכה, שעושה איזה בלי, והכלי הוא יפה, אזי הוא מתענג בה, והשמחה של הקדוש ברוך הוא היא מלבשת בהמצוות כי הם אחדותו, ומי שעושה המצוה בשמחה מהמצוה בעצמה נמצא בשוכנם בהשמחה שבמצוה הוא נכנס בשמחת הקדוש ברוך הוא שמשמח במעשיו, וזה בחינת (שם קמ"ט): "ישמח ישראל בעושייו".

נמצא, בשיש איזה צער ודין בעולם שנה נפש אזי בודאי נגרע משמחת הקדוש ברוך הוא כמו שכתוב (בראשית ו): "ויתעצב אל לבו", וכמו שכתוב (סנהדרין מו): שכינה מה אומרת קלני מראשי וכו' וזה שוכנם בתוך השמחה וכול בודאי לידע לפי ענין השמחה אם הוא קדם גזר דין, אם הוא לאחר גזר דין, גם יכול לידע על איזהו חלק מהקומה נגזר הדין, כי יודע לפי קומת המצוות, אם אין יכול לעשות בשמחה ראשי המצוות, הינו מצוות התלוים בראש, ידע שחידו נגזר על ראשי עולם שנה נפש, וכן בשאר קומת המצוות.

שני דרגות של שמחה בעשיית המצוות והדרך להמתיק עיני את הדינים

הנה רבינו מבאר בזה עניין נורא מאוד, שיש שני בחינות בעבודת ה' יש מי שמחה רק בשכר שיהיה לו לעתיד ובלי זה לא היה עושה המצוה, ויש מי שמחתו במצוה עצמה והשכר הגדול ביותר הוא שיתנו לו מצוה נוספת בשכר מצוה זו, וכשהוא בדרגה כזו הוא יכול לידע בין קודם גזר דין לאחר גזר דין, כי הוא נכנס בשמחת המצוות שמתאחד עם שמחת הקב"ה ששמח במעשיו ובעולמו, וכשיש גזר דין אזי נגרע כביכול משמחת הקב"ה, ומי שזוכה להיכנס לשמחת הקב"ה יכול להרגיש את בחי' חסרון השמחה הזו ועיניו לידע שיש גזר דין ומהו בחי' הגזר דין, על איזה בחי' הם, ועיניו יודע להלביש את התפילה במאמר כדי שלא יקטרנו, כי צריך לעיין בכל עת בתקון העולם ולהתפלל בעבורם ולהמתיק את כל הדינים.

הפלא בזה שלכאור המדובר רק לצדיקים מופלגים ולא לכל אחד

ובפשטות רבינו מדבר כאן מעניין גבוה מאוד שלא שייך אלינו בכלל, כי עניין זה של הלבשת התפילה במאמר הוא עניין נורא מאוד ששייך רק לצדיקים מופלגים מאוד, שהרי צריך לזה מדרגה גבוהה מאוד של בחי' אספקלריא המאירה עד שהוא נכנס בשמחת הקב"ה ומרגיש את החסרון כביכול בשמחת הקב"ה, ובאיזה בחי' של עולם שנה נפש יש את החסרון השמחה הזו, שזה בוודאי דרגא נוראה מאוד, וכפי שבאמת מודגש בלשון רבינו ש"הצדיקים" מלבישים תפילתם במאמר, וא"כ לכאור כל זה אינו נוגע אלינו, ואת"ל שהדברים מיועדים רק לצדיקים מופלגים, מלבד מה שהוא דבר פלא כי כל דברי רבינו ז"ל הם כלליות גדול ששייכים לכל אחד ואחד מריש כל

בשבילי נברא העולם בכל עת ובכל מצב

ומה שנראה לכאור בזה מתוך כללות המאמר הוא שרבינו ז"ל מבאר בזה דרכי חיים נוראים ונפלאים מאוד שבהם נמצא העצה לכל אחד מאיתנו בכל רגע ורגע, כי באמת חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, והיינו שכל המציאות של העולם שאדם נמצא בה, הן כלליות בכל מה שמבינו, והן

בפרטות בפנימיות נפשו והרגשותיו וכל כיוצ"ב, הכל הוא בהשגחה פרטית ומדוקדקת, כי כל אדם צריך לידע ולהאמין שכל העולם לא נברא אלא בשבילי, וממילא אין לאדם לומר עכשיו אי אפשר לי לעבוד את ה', אלא צריך תמיד "בכל עת" לעיין בתיקון העולם כפי מה ששייך אצלו, הן בפרטות והן בכללות, וזהו דבר שאמרו חז"ל כחייב על כל אדם לומר, כי זהו האמת לאמיתו שכל העולם כולו עם כל אשר בו נברא בשביל כל אחד ואחד.

גזר דין הוא מציאות המוחין רקמנות שהוא בחינת עקמומית שבלב וחימוץ המה

אבל מה נעשה שעובר עלינו כל מיני בחינות של עקמומיות לב וחכמות חיצוניות ותאוות והרהורים ובחי' חימוץ המה, וכל שאר הבחינות שמבוארים בהמשך המאמר, שכל זה מקשה על האדם מאוד ונותן לו הרגשה שאין שייך בזמן ובמצב כזה לעבוד את ה', ולזה בא רבינו ז"ל ומגלה לנו פלאות שנדע שיש שני בחינות בעבודת ה', יש מצב של קודם גזר דין, שאזי העבודה והתפילה היא בפשימות, ויש מצב של אחר גזר דין שאז העבודה והתפילה היא בבחי' הלבשה כדי שלא יקטרגו, כי קודם גזר דין, היינו כשארם זוכה לשמחה ולישירות לב וליראה ואהבה וכל מה שצריך, אזי צריך לעבוד את ה' בפשימות בשמחה ובחיות עם כל הכוחות, אבל במצב של אחר גזר דין, שהוא כשמתגבר על האדם עקמומית שבלב ועי"ז אינו יכול לבוא לשמחה, אזי צריך לו לידע שכל זה הוא בחי' "גזר דין" שהוא בחי' התגברות הקטרוגים, שע"כ אי אפשר לבוא לשמחה וחיות ולעבוד את ה' בדרך פשוטה, אבל ח"ו להתייאש וליפול, כי הרי צריך כל אדם לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, וגם המצב הזה של הגזר דין הוא בשבילי, כי השי"ת רוצה ממני עכשיו עבודה אחרת, עבודה של הלבשה, שזה עצמו בחי' הרעמים המבואר בהמשך המאמר, היינו לעבוד את ה' בלי מוחין וחיות, רק בבחי' רעמים, להוציא דיבורי התפילה בכח ובקול רם, ולהכריח עצמו לזה, ועי"ז עצמו ימתיק את הגזר דין ויזכה למוחין וכפי שיתבאר בהמשך באות ג].

דרגת הצדיקים מלמד אותנו לפי בחינתנו

ואמנם בוודאי דברי רבינו מתפרשים כפשוטם להלביש את התפילה במאמר כדי שלא יקטרגו, וזה שייך באמת רק לצדיקים המופלגים מאוד, אבל כביכול יש כאן מושל ונמשל, כי רבינו מדבר בזה על דרגא גבוהה מאוד, אבל עניין זה ממש קיים גם אצלנו, שזה עצמו מה שממשיך רבינו לבאר אח"כ [באות ג] שיש מצב של ישירות לב ויש מצב של עקמומית לב שאז צריך רעמים, שזה עצמו עניין הלבשת התפילה במאמר וכנ"ל, וכפי שיתבאר שם עוד בעז"ה, וזה אותה בחינה ממש של קודם גזר דין ואחר גזר דין המבואר כאן, ונלמדים אחד

מהשני, וכע"ז הוא בתורה נד שרבינו מתחיל את עניין השגת הרמזים לצדיקים מופלגים, ואח"כ מבאר אותה בחינה ממש בהמון העם, יעו"ש, כך שכל עניין זה שייך לכל אחד, אלא שאצל כל אחד הוא בדרגתו ובחינתו, כי אצל הצדיקים הוא כפשוטו בתפילה על אחרים ולהמתיק גזרות ויש להם בזה שני דרכי תפילה, ועניין זה ממש אצלנו הוא המצב של ישירות לב ועקמומיות לב.

והגילוי הזה איך הוא אצל צדיקים מופלגים נוגע גם אלינו, כי כשארם מבין מהיכן נובע עניין זה של עקמומיות לב, שזה ממש אותה בחינה של גזר דין שמחייב את הצדיק להלביש תפילתו במאמר, וכך ממש הוא אצלו שמטעם זה הוא חייב עכשיו בחי' עבודה פשוטה שהיא בחי' של התלבשות במאמר, הדברים מקבלים אור אחר לגמרי מאשר אם יאמרו בסתמא שיש כאן גזר דין ומחמת זה צריך בחי' רעמים, ועל פי זה מאירים הדברים כמין חומר.

עניין זה מוכרח לבוא בבחי' העלם מחמת הגזר דין

ויש בזה עוד נקודה עמוקה יותר מה שמוכרח כביכול להעלים עניין זה בצורה כזו ולא לבאר הדבר בפירושי, כי כל זה הוא מהכרח בחי' ההלבשה שמחמת הגזר דין, שע"כ גם הגילויים והעצות שמגלים הצדיקים מוכרח שיהיה בהם הסתרה, שכל זה הוא מחמת בחי' הגזר דין, ורק כשהאדם מחפש היטב את העצה הנפשו, בזה עצמו הוא ממתיק את הגזר דין ועי"ז הוא יכול לקבל את אור העצה הנצרך לנפשו, [וכפי שיתבאר באות ד על פי דברי מוהרנ"ת], ועל כן גם עניין זה מוכרח לבוא באופן כזה שהוא ג"כ בחי' הלבשה ודו"ק וכל עניין זה הוא על פי מדור חברותא בעמודי אור על תורה ה שעל פי שיעורי דרכי נועם].

עיקר השמחה היא עי"ז עצמו שידע שבעשיית המצוה הוא מתאחד עם השי"ת

אמנם כמובן שאף ששלימות עניין זה הוא באמת רק אצל הצדיקים המופלגים שזוכים לבחי' אספקלריא המאירה, מ"מ בוודאי שגם עצם עניין זה הוא שייך אצלנו באיזה בחינה, לידע שיש שני בחי' שמחה, ועל האדם להשתדל לקבל איזה נגיעה ושייכות בבחי' השמחה במצוה עצמה, וזה עי"ז בעצמו שיתבונן האדם שהשי"ת הוא אחדות פשוט עם המצוות, וכשהאדם עושה מצוה ובפרט כשעושה אותה בשמחה, הוא מתאחד כביכול ממש עם השי"ת ונכנס בשמחת השי"ת, עד שהצדיקים המופלגים יכולים לידע על פי זה את הגזר דין שיש בעולם, כשיחשוב האדם על עניין זה עצמו, יכול לקבל איזה נקודה של קשר וחיבור לבחי' השמחה במצוה עצמה שידע שאין דבר גדול מעצם המצוה שזוכה לעשות.

וזהו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (מכילתא, ועין ביצה טז): בשבת, זכרהו מאחד בשבת, הינו שמחת ותענוג עולם הבא שהוא בחינת שבת, ורגיש בששית ימי המעשה, שהן בחינת מעשה המצוות, שבהם נבראו עולם שנה נפש.

וזהו (דברים כ"ד): "ביומו תתן שכרו" שיהא שכרו מהמצוות בעצמן, "ולא תבוא עליו השמש" שלא יעשה המצוות בשכר עולם הבא שהיא אחר ביאת שמשו אחר מותו.

שני מקורות נוספים בזה והמובן שעניינים אלו מסוגלים ביותר להמשיך עניין זה

ביומו תתן שכרו

ובאמת ביומו תתן שכרו הוא ר"ת שבת כמובא בכתבי האר"ז, והיינו שע"ז מסוגל לבוא לבחי' קדושת השבת, ועל פי דברי רבינו ז"ל מתבאר שזה גופא פנימיות העניין, כי בזה הוא מעורר אתתעורתא דלתתא שהוא נותן לפועל את שכרו מיד, כיומו, שלא יצטרך להמתין לביאת שמשו, ובה ממש האדם גם על עצמו שיוכה לקבל ולהרגיש את בחי' שכר ושמחת המצוות, בעולם הזה, ולא יצטרך להמתין לעוה"ב, שזה עצמו בחי' קדושת שבת שהוא אחד מששים לעוה"ב וכמבואר בכרכות ז ע"ב, ובה זוכים למעום מעימה

רבינו מביא בזה שני מקורות והוספות לעניין הנ"ל, מקור אחד מה שאמרו חז"ל "זכרהו מאחד בשבת", היינו לזכור את השבת בכל ימי השבוע, שבפנימיות העניין הרמוז בזה לזכות להרגיש את שכר עולם הבא, שהוא בחי' שבת, בעוה"ז, שהוא בחי' ששת ימי המעשה, ומקור נוסף שזה רמז בפסוק ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש, שעל האדם לבוא למדרגא כזו שיקבל את שכרו ביומו ולא תבוא עליו השמש, היינו שהשכר יהיה רק אחר ביאת שמשו, בעולם הבא.

ומובן לכא' ששני עניינים אלו עצמם מסוגלים להביא לאדם את בחי' שמחתהמצוות כבר בעולם הזה, הן מצוות ביומו תתן שכרו, והן מצוות זכרון

משכר המצוות שבועה"ב, כאן בעוה"ז, וע"י מצוות ביומו תתן שכרו זוכים לזה ביותר.

זכרון יום השבת

וכמו"כ מצוות זכרון יום השבת מסוגל לזה ביותר, כי זהו מהות המצוות הזאת ממש, להמשיך את קדושת ותענוג השבת שהוא בחי' עוה"ב, לששת ימי המעשה שהם בחי' עוה"ז, וא"כ זהו המצוה שמונה בה בפרטות הכח הזה להמשיך שכר העוה"ב בעוה"ז, וכפי מה שאדם זוכר את השבת ומשתוקק לקדושת השבת ולתענוג של שבת, כך יכול לזכות להרגיש את נועם שכר המצוות בעולם הזה.

הדרך לזכות לשמחה במצוה עצמה היא דייקא ע"י המחשבה והשמחה בשכר עולם הבא

ומתבאר בזה נקודה נוספת שעיקר הדרך לזכות לשמחת המצוות בשלימות עד שלא יהפוך אפילו בשכר העולם הבא, היא "דייקא" ע"י שהושב על עוצם השכר של עולם הבא, שע"ז נכנס במחשבתו עוצם מעלת המצוות ועוצם שמחתם, ואז עולה לדרגה גבוהה יותר עד שכבר שמחתו במצוה בעצמה וזה אצלו יותר משכר העוה"ב, אבל הדרך לזה היא דייקא ע"י המחשבה על שכר

העוה"ב, שהרי זהו המשמעות של מאמר זה לפי מה שמפרשו רבינו, שצריך בששת ימי המעשה שהוא בחי' העוה"ז, "לזכור את השבת" שהוא בחי' העוה"ב, ולחשוב עליו תמיד, וע"ז עצמו ממשך הארה מקדושת השבת לימות החול, כי באמת כשמבואר בתורה שאדם צריך למאס ככל שכר אפילו בשכר עוה"ב, אין הכוונה ח"ו למאס בשכר עוה"ב, שזהו הדבקות בו יתברך ותכלית התענוג האמיתי, וח"ו למאס בזה, אלא הכוונה שיש לו כזה תענוג במצוה עצמה שזה אצלו יותר מתענוג עולם הבא ויותר הפיץ שיתנו לו עוד מצוה, מאשר שכר עוה"ב, מרוב שמרגיש עוצם מעלת המצוות ושמחתם וועד"ז מבואר בכיאוור הליקוטיוס, אבל הדרך לזה עצמו הוא דייקא ע"י שזוכר והושב על שכר העולם הבא וכפי שמוכן ג"כ מליקו"מ סי' יח וסי' נד שעיקר העבודה הוא לחשוב על התכלית, ויש שסבורים שמבואר כאן שאין ראוי לחשוב על שכר עוה"ב אבל זה אינו וכו"ל, ובאמת רוב בני אדם אם אינם הושבים על עולם הבא, אינם מחמת שהמצוה היא אצלם יותר מזה, אלא מחמת שהשכר עולם הבא רחוק ממחשבתם, ותענוג עולם הזה הוא בעיניהם יותר מתענוג עולם הבא, אלא שלפעמים מרמים עצמם לחשוב שהם ממאסים בשכר עוה"ב, אבל על פי הנ"ל מבואר שאין דרך להגיע לשמחה במצוה עצמה רק ע"י המחשבה על דבר עוה"ב עד שזוכים להתנוצצות הזאת ודו"ק.

ג. ועקר השמחה הוא בלב, כמו שכתוב (תהלים ד): "נתתה שמחה בלבי", ואי אפשר ללב לשמח אלא עד שיוסיר עקמומיות שבלבו, שיהא לו ישרות לב, ואז יזכה לשמחה כמו שכתוב (שם צ"ו): "וילישרי לב שמחה", ועקמומיות שבלב מפשיטין על ידי רעמים כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות נט:): לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב.

ורעמים הוא בחינת קול שאדם מוציא בכה בתפלתו, ומזה נעשה רעמים, כי איתא בזהר (פינהם רלה): כד קלא נפיק ואערא בעבי מטרא אשתמע קלא לבריתא ודא אינון רעמים, ועקר הרעמים הם מגבורות כמו שכתוב (איוב כ"ו): "ורעם גבורותיו מי יתבונן", ובשביל זה אנו מברכים: שבעו וגבורתו וכו', והגבורות הם בחינת כח וגבורה שאדם מוציא את הקול בכה גדול, והקול הזה פוגע בעבי מטרא הינו בחינת מוחין, שמשם יורדין טפין טפין כמו שכתוב בזהר (פינהם רלה): "באר מים חיים ונוזלים מן לבנון" מן לבנון דמחא, וכשפוגע בעבי מטרא אזי אשתמע קלא לבריתא, הינו בחינת רעמים.

וזהו (תהלים ע"ז): "קול רעמה בגלגל" הינו בגלגלתא דמחא, כד אערא בגלגלתא דמחא נעשה מהקול רעמים, ונשמע לבריתא, וזה (שם מ"ט): "פי ירברר הקמות", הינו הדבור היצא מפי, פוגע בהקמת, הינו בגלגלתא דמחא, ועל ידי זה: "והגות לבי" וכו' הינו ע"ז שנתעורר הרעם, נתעורר הלב כמו שאמרו: קול מעורר הפונה (עיין ברכות כ"ד: ובחרא"ש ורבינו יונה שם ובש"ע סי ק"א ובסי ס"א סעיף ד).

וזהו (ברכות ו): מי שיש בו יראת שמים, דבריו נשמעין פי מי שיש בו יראת, קולו נעשה רעמים פי רעם מספרא דיצחק כמו שכתוב: "ורעם גבורותיו", ועל ידי זה דבריו נשמעין, הינו משמע קלא לבריתא, פי תמן תליא שמיעה (זהר פנחס ר"ל), כמו שצאמר (חפיקו ג): "ח/ שמעתי שמעה יראתי", וזה פרוש (תהלים ק"ג): "גבורי כח עושי דברו לשמע בקול דברו", איתא בזהר (לף צ): זכין למשמע קלין מלעילא הינו על ידי הגבורות נעשה רעמים, ועל ידי זה הלב שומע, ותינו: "והגות לבי תבונות" וכמו שכתוב (מלכים א ג): "ונתת לעבדך לב שומע", וגם דבריו נשמעין לבריתא, וזהו: "לשמע בקול דברו".

ישרות לב ועקמומיות שבלב הם בחי' קודם גזר דין ואחר גזר דין

רבינו מבאר בזה שכשיש מצב של ישרות לב, אזי זוכים לשמחה, בבחי' ולישרי לב שמחה, אבל כשיש עקמומיות שבלב שהוא היפך בחי' ישרי לב, אזי רחוקים מאוד משמחה, ובשביל זה צריך רעמים שהם מפשיטים עקמומיות שבלב, ורעמים הוא בחי' מה שאדם מוציא קול בכה בתפלתו, והם פוגעים כמוחו בבחי' הקול מעורר הכוונה, וע"ז זוכה לבחי' מוחין שמתחילים טיפין טיפין עד שזוכה לשלימות הדעת בבחי' ליבונא דמוחא, ואז זוכה לבחי' שמועת והבנת הלב, הן בעצמו, והן כלפי אחרים.

וכפי שכבר נתבאר לעיל, המובן מכללות המאמר שזה עצמו בחי' קודם גזר דין ואחר גזר דין, כי כשאדם זוכה לישרות לב, שהכל מאיר לו, והוא מלא שמחה, זהו בחי' קודם גזר דין, שעכשיו אין עליו קטרוגים, ואז עליו לעבוד עבודתו בפשימות, להתפלל בכוונה, וללמוד בשמחה, וכן לעסוק בכל המצוות בשמחה, ואשרי חלקו.

רעמים הוא בחי' עבודה בלי מוחין והוא בחי' הלכשת התפילה במאמר

אבל כשאין זוכים לזה ויש עקמומיות בלב שע"ז א"א לבוא לשמחה, על האדם לידע שכל זה הוא בחי' גזר דין שיש בעולם, ואי"ז במקרה, אלא בשבילי נברא העולם, כי השי"ת רוצה ממנו עכשיו עבודה בצורה אחרת, היינו עבודה של הלכשה, שזה בחי' רעמים שאדם מכריח עצמו להוציא קול בכה בתפלתו,

בכה ובקול רם כפי יכלתו, אע"פ שאין לו מוחין, וזה בחי' הלכשה, שהוא עבודה שאין המקטרגים מקטרגים עליה, כי זה נראה בעיניהם עבודה שאין בה חיות ושמחה, ונראה להם שאי"ז עולה כלל, אבל באמת זה יקר מאוד בעיני השי"ת וואדרבא זהו עיקר החשיבות כמבואר בהמשך המאמר שעיקר החשיבות הוא היראה שקודם האהבה, היינו הרעמים שקודם המשכת המוחין, וכדלקמיה.

מחמת הבלבולים שבתפילה אין הקטרוג גדול כל כך

וזה על דרך מה דאיתא בשיות הר"ן [סימן עב] וז"ל שם גם אמר שזה טובה גדולה מה שבאים עליו מחשבות זרות ופניות, כי בלא זה אם היה האדם מתפלל התפילה כראוי לא היה אפשר לסבול כלל את גודל עוצם הקטרוגים שיש על התפילה שהיא כראוי. אבל על ידי שהתפלה מלוכשת במחשבות זרות על ידי זה אין החיצונים מסתכלין עליה כל כך ואין הקטרוג גדול כל כך ועל ידי זה יכול התפילה לעלות. ובוהן לכבות הוא יודע האמת לאמתו שאף על פי שיש להאדם פניות ומחשבות זרות, אף על פי כן פנימיות מחשבתו הוא לה' לבדו כי פנימיות כונתו בתפלה הוא באמת להשם יתברך. והשם יתברך כוחן לכבות ומסתכל על פנימיות כונתו ורצונו ומקבל תפלתו באהבה אף על פי שהיא מלוכשת כמה שמלוכשת כי פנימיות רצונו וכונתו הוא טוב, וזהו (משלי י"ט כא) "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". הינו שיש מחשבות הרבה בלב איש בשעת התפלה כי אז באין עליו בלבולים גדולים ומחשבות רבות. אבל "עצת ה' היא תקום". הינו פנימיות הנקודה שבלב מה שבפנימיות

המוחשבה מתכוון להתפלל להשם יתברך לבד, שזה בחינות 'עצת ה' שמתכוון להשם יתברך לבד בפנימיות מחשבתו זה נשאר קים בחינת 'עצת ה' היא תקום' כנ"ל. על כן אין להסתכל על שום מחשבות הוי"ן ופניות רק להתפלל כסדר כנזכר לעיל.

ע"ז עצמו מתעוררים המוחין

וזה מה שמוזכר רבינו את עניין רעמים, שזה בחי' הקול שאדם מוציא בכח בתפילתו בלי מוחין, וזה מעורר הכוונה, כי זה מעורר את המה, ובתחילה המוחין מתעוררין טיפין טיפין, עד שזוכה לשלימות הארת המוחין בבחי' ליבונא דמוחא, וזוכה להארת הבינה בחי' שמיעת הלב, שהוא הרגשת נעימות התפילה בליבו, וכן דבריו נשמעים לאחרים, כי זוכה לשלימות המוחין (אבל בתחילה כשאדם הוא במוחין דקטנות קשה שדבריו ישמעו לאחרים).

כן הוא גם בתורה ובכל דבר

וכשם שהוא בתפילה כך הוא בכל דבר שבעולם, וכגון בלימוד התורה שאם יש לאדם בחי' ישירות לב, יכול ללמוד בפשיטות, מתוך הבנה ובהירות ושמה,

אבל כשאי אפשר לו, ומוחו וליבו סתומים בבחי' עקמימות שבלב, צריך להלביש את הלימוד, שזה בחי' הלימוד בפשיטות ואפילו באמירה בעלמא, כפי מה שאפשר לו באותו עת (וכמוכח בשיחות הר"ן סי' ע"ו), עד שיזכה שיפתח לו המוחין, ועל דרך זה בכל עניין וכגון בעניין השמחה עצמה שכשאי אפשר לשמוח בפשיטות, יש לשמוח במילי דשמותא שכ"ז הו"ג בחי' הלבשה שהמקטרגים אינן מקטרגים ע"ז כ"כ כי זה לא נראה עבודת ה', אבל זהו העבודה שהשי"ת רוצה ממנו עכשיו, וע"ז עצמו יבוא לשלימות המוחין ועל פי עמודי אור.

צריך לזה יראה ומה פתוח לקבל את הרעמים

אלא שצריך לזה יראה, כדי שיהיה קול שמעורר הכוונה, וכן צריך שיהיה המה פתוח לקבל את הארת הקול, כי כשהמה סתום בחכמות ותאוות היצוניות ובחי' הימוץ מה, אין המה יכול כלל לקבל את הארת הקול, ובאמת גם זה בחי' גור דין, ויותר מזה שאז הגור דין הוא בעומק יותר, ולזה צריך המתקן שרשית יותר, להפוך את החמץ למצה, שזה העניין המבואר לקמן [באות ד].

וזה בחינת קול השופר, דא שופר של איל, אילו של יצחק (זוהר פנחס רל"ה): בחינת: 'רעם גבורותיו' (תהלים פ"ט), וזהו 'אשרי העם יודעי תרועה' יודעי דיקא שיפגע הקול במה, בחינות עבי מטרא ויהיה בבחינת רעמים, ומי ששומע תקיעת שופר מאיש ירא וחרד, בודאי לא ידאג כל השנה מרעמים כמו שכתוב: "מקולות וברקים עליהם נגליה, ומקול שופר עליהם הופעת" שביקול השופר הופיע עליהם מקולות וברקים.

תקיעת שופר הוא עיקר המתקת הגור דין

רבינו מביא בזה את עניין התקיעת שופר בראש השנה, וצ"ב קצת, וכפי הנראה מביא בזה שזהו סדר המתקת הדינים, כי תקיעת שופר מהות עניינה בפשטות הוא "להמתיק את הדין" וכמבואר בזה"ק באריכות, וזה מה שמבאר רבינו כאן שזה עצמו עניין השופר שהוא הלימוד והשורש לכל עניין המתקת הדין, שכשנמצאים במוחין דקטנות שזה בחי' גור דין [שזה המצב שנמצאים כביכול בר"ה קודם התקיעות], אזי צריך לעסטק בקול בלי מוחין, שזהו בחי' השופר וע"ז עצמו זוכים לתכלית המתקת הדין וכפי שנעשה ע"י השופר.

ומזכיר בזה רבינו עניין פלאי שמי ששומע תקיעת שופר מאיש ירא וחרד לא ידאג כל השנה מרעמים, והעניין סתום קצת, אבל מכללות העניין מובן קצת, שגם כפשוטו הרעמים שיש במשך השנה נועדו לפשט עקמימות שבלב כמבואר בדברי הו"ל [ברכות נט ע"א] וכפי שהביא רבינו ז"ל קודם, ויש לבאר שהרעמים יוצרים אצל האדם יראה שע"ז הקול שמוציא בכח פועלים את תיקון הרעמים, אבל כששומע תקיעת שופר מאיש ירא שמים, נעשה בזה שורש עניין תיקון הרעמים למשך כל השנה, וממילא אינו צריך להתעורר בפחד מהרעמים, אלא יכול מעצמו לזכות ליראה שע"ז יכול לזכות מעצמו לתיקון הרעמים (וכמוכח שהכל לפי דרגת התוקע ודרגת השומע, ועדיין הדברים סתומים והתומים קצת).

דרשתי קרבתי ||| המשך מעמוד ב

נדר – מה הביטול

אמנם לפעמים גם זה לא מועיל. כי אדם כבר מרגיש כל כך עייף ושבור, שלא רק שאין לו כח לקיים את התורה, אלא אפילו אם זה יהיה תורה שלו, גם כן אין לו כח, והנסיון שלו אינו רק בעניין פלוני ואלמוני אלא בכלל על קיום התורה, ויש לו נסיון לפרוק עול לגמרי ח"ו. וכאן צריך את העצה של נדר. כי הנדר מגלה כח שהוא יותר גבוה מהתורה, והכח הזה הוא עולם הבינה.

כי אמנם עיקר קיום העולם הוא על ידי התורה, אבל הרי היה כ"ו דורות קודם קבלת התורה, ואיך התקיים העולם אז, אלא שיש אוצר של מתנת חיים שעל ידו התקיים העולם. והכח הזה קיים גם היום, בכל עת שבטלים מהתורה – כגון בבית הכסא, או בשעת שינה וכדומה, שאז מקבלים חיות מהאוצר של מתנת חיים (עניין זה התבאר באריכות בפרשת שמיני, ובעז"ה עוד יתבאר בפרשת ואתחנן).

כלומר, יש שתי דרכים של גילוי האמת הפנימית בעולם. הדרך הראשונה היא באופן 'פרטי' – על ידי התורה, שמגלה באופן פרטי איזה מצוה יש בכל דבר, ועל ידי זה מבינים בצורה מפורטת איזה סוג של חיות יש בכל דבר. והדרך השנייה היא באופן 'כללי' – על ידי ביטול, שאומר שאני לא רוצה את העולם אלא רוצה את השורש של העולם. וכמו שהבדל בין אבא לאמא, שהאב מלמד את בנו כפרטיות איך להתנהג, ולפי זה אוהב אותו ומשבח אותו, והאמא אוהבת אותו בכל אופן.

ולכן, כאשר אדם מרגיש עייף, ואין לו כח בכלל לקיים את התורה – העצה היא לעשות נדר, דהיינו שאומר 'אני לא רוצה את העולם, והעולם הוא קונם עלי, ואז הוא מקבל חיות מהאוצר של מתנת חיים, ומוזה מקבל כח לעמוד בנסיונות.

התרת נדרים

אמנם כל זה בעת הנסיון. אבל אחר כך צריך לחזור בחזרה להעולם. ולכן יש את הכח של התרת נדרים, והיינו שהולך להכנס – שהוא בעצמו השורש של התורה, וכשרואה אותו כבר אינו צריך את הנדר, אלא רואה בעצמו את התועלת של האמת. וממילא יכול להתיר את נדרו, ועל זה הדרך גם עניין הפרת נדרים על ידי האב והבעל, שהם השורש שלה.

ומהכח הזה נמשך כל עניין התשובה, ולכן בתחילת יום הכיפורים אומרים כל נדרי, כדי להיכנס לעולם הבינה ולקבל כח לעשות תשובה. ובכח הזה גם מתירים כביכול את הנדר כלפי מעלה, כי מעוררים הכח של אוצר מתנת חיים, וממילא יכול לגאול אותנו.

וכל זה דורש הרחבה ואריכות גדולה, ועוד חוץ למועד אי"ה. אבל יש כאן עצה נפלאה לעובדא ולמעשה. שכאשר יש לאדם נסיון – שמרגיש שעל פי הכללים של התורה אינו יכול לעמוד בזה, יש בידו עצה של שבועה, שבוה הוא מגלה את כוחו שיכול לעשות מכל דבר תורה, ואם גם זה אינו מועיל – יש את הכח של נדר, שיכול לבטל עצמו לגמרי, וכך יוכל לעמוד על עמדו, ואחר כך יבטל את נדרו.

ב'להשלים' עם דברים. העולם שאחרי 'בנייני התאומים' אינו שונה הרבה מאשר לפני...

* * *

וזה אסון! לשכוח שאנחנו גרים ברחוב, ו/או להשלות את עצמנו שאין הרבה הבדל בין הבית לרחוב – זה כבר אבדן זהות. ולכן, למרות ש'אסור' לעצור, ואנחנו מהויכוחים להמשיך וללכת עם הפנים קדימה – אנחנו 'חייבים' לעצור.

וזה בדיוק מה שהתענית עושה לנו. התענית עוצרת את החיים, ואומרת לנו: הלו, המצב לא תקין. אז נכון, זה מחליש את הגוף והנפש, ויותר קשה ללמוד ולהתפלל ביום של תענית. אבל, אולי זה זה הזמן להיזכר שכל הלימוד והתפילה שאנחנו כן מצליחים לעשות כל יום – זה רחוק רחוק ממה שבאמת מגיע לנו.

אם הכנת את זה – אז בבקשה אל תעצור לגמרי. תאכל משהו ותמשיך בכל הכוחות. אבל מעכשיו כבר לא תשכח שאתה בנולת, עדיין לא בגאולה.

לבכות או להתבכיין

אתה בוכה לפעמים?

אם כן – הבל מאד. אם לא – עוד יותר הבל.

* * *

אף אחד לא אוהב אנשים בכיניים.

אפילו תינוק בכיין (וכי יש לו ברירה אחרת) – נמאס באיזה שלב. ילד בכיין – ממש מורט את העצבים. מבוגר שמתבכיין – זה ממש דוחה.

פעם אחת עשינו את זה. בכינו בכיה של חונם, ועד היום אנחנו משלמים את המחיר. ובכן, מה המחיר? לבכות. אתם בכיתם בכיה של חונם, ואני אקבע לכם בכיה לדורות.

אז רגע, לבכות זה טוב או לא? אם זה טוב – למה מגיע עונש, ואם זה לא טוב – אז למה לבכות בכייה לדורות. להיפך, בואו נלמד לקח ונפסיק לבכות.

* * *

יש בכיה מדכאת, ויש בכיה משהררת.

בכיה מדכאת, הוא לקחת בעיה קטנה, ולתת לה להתפשט ולמלאות את המרחב. לוקחים משהו קטן – שהאוטובוס איחר לדוגמא – ומשתמשים בזה כתירוץ, לדבר כבר על כל הבעיות; על הבריאות, על הפרנסה, על העירייה ועל הדור. ובכך, להבטיח שאווירת הנכאים תקבל נוכחות עם גושפנקא.

בכיה משהררת, הוא להיפך ממש. לקחת צרור של בעיות, שרובצים להם אי שם בפנים. ולנקו אותם החוצה – אל מי שיכול לטפל בהם ולשחרר אותם, או יותר נכון – לשחרר אותנו מהם.

עצור – ואז תיסע!

למה צריך לצום?

הרי הצום מחליש את הגוף, ואז קשה ללמוד ולהתפלל. לא היה עדיף לעשות תענית דיבור?

* * *

בכל שנה יש לנו המשה צומות. יום כיפור – לתשובה, תענית אסתר – לתפילה, ועוד שלשה (עשרה בטבת, שבעה עשר בתמוז, תשעה באב) – לאבלות.

את הקשר בין תענית לתשובה (יום כיפור), ובין תענית לתפילה (תענית אסתר) – נבאר אי"ה בהזדמנות אחרת. כעת ננסה לעמוד על הקשר בין תענית לאבלות.

מקובל בעולם, שכשאתם נמצא בצער – אין לו תיאכון. יש גם פעמים שאדם מתוך צער – מכאיב לעצמו; תולש שערות, שורט את הכשר, וכדומה. אבל כל אלו – אינם דרכנו, והתורה שוללת את זה מכל וכל. כי יהודי אמור להיות שמח ורגוע. צער ואובדן – יהיה ככל שיהיה – לא אמור להשפיע עליו ברמה של טרוף והשתוללות, ואפילו לא לאבוד התיאכון. במה לא לנוזקים גופניים ונפשיים.

אז מה העניין, אם כן, להתענות? סתם כדי לצער את הגוף – לא יעלה על הדעת, כי הגוף אינו שלך ואתה מוזהר על שמירתו. אולי כדי לתקן את החטאים, ו/או לפעול גאולה – עדיף לתקן שיעשו תענית דיבור, או יאמרו את כל ספר התהלים, או ילמדו שעות רצופות, וכדומה.

* * *

תענית היא – עצירה!

כשאתם מאבד משהו, או אפילו רק 'נזכר' שאבד משהו – הוא נעצר. לא בגלל שזה 'עוזר' לו, אלא זו תנועה טבעית של הנפש, שמסמנת לאדם: עצור! חסר לך משהו...

תלוי כמובן מה גודל האבדה. אם זה חמש שקל, אז העצירה היא לכמה שניות, שלאחריהם עושים תנועת ביטול, ומפטירים: נו, מה לעשות. וממשיכים הלאה. אם זה משהו יותר חשוב, עלולים לעשות פרסה ולנסות להפש את זה. ואם זה משהו ממש חשוב – יכולים לעצור את החיים, ולעשות הכל כדי למצוא את זה.

כשמאבדים משהו שהוא מרכז החיים – אי אפשר להמשיך. כשנחרב בית המקדש – בעצם אין לאן ללכת. גם אחרי השואה – ההרגשה הייתה: אין לאיפה להמשיך. ולמרות זאת, התורה מצפה מאתנו לא לעצור, אלא להמשיך הלאה. מתוך אמונה שהעולם לא נגמר אלא יבוא לתיקונו.

אבל, גם להמשיך הלאה – עלול להיות מסוכן. כשממשיכים הלאה עלולים לשכוח בכלל שהיה כאן אבדה, ולהיכנס לאשליה שכעת הכל בסדר והכל מושלם. אולי חסר קצת פה ושם, אבל בגדול – העסק נוסע. העולם הוא אלוף

בכיה מדכאת – היא זאת שמעוררת את ההרגשה, שאין מה לעשות, ואין מי שיעשה, וכאשר אבדנו אבדנו. בכיה משהררת – היא רגע של גילוי, שאתה לא לבד. יש כתובת, ומילואי יש תקוה.

* * *

את הבכיה המדכאת, והמרגיזה. או כמו שקוראים לזה בשפה המדובר 'התבכינות' – אנו עושים, והרבה, ובמומחיות רבה.

יש זמן, בו אנו מוזמנים ומתבקשים – לבכות באמת. יש לך הרי כל מיני קוועצים בפנים, אז למה לקבור אותם ולחשוב שאין מה לעשות. למה להוסיף למשקל שלך כמה קילוגרמים של צער, ולזקן שלך כמה שערות לבנות, ולפנים שלך עוד כמה קמטים.

יש אפשרות לשהרר את זה, ולהפוך להיות צעיר, משהרר וקל.

* * *

הזמן הוא בימי בין המצרים. זה הזמן לשבת כל יום כחצי שעה, ולבכות. לא צריך לומר שום דבר, רק לבכות. תבכה את החורבן שלך, תבכה את החורבן של עם ישראל, תבכה את טונות המרירות שממלאים את הלב שלך ואת העולם – ותנקז את הכל החוצה, אל הכתובת האחת והיחידה – שמצפה לשמוע את זה, ויכול רוצה לעזור.

כל המתאבל – זוכה ורואה בשמחתה. האבלות הזאת היא השחרור הכי בריא שאתה יכול וצריך לפרגן לעצמך, או בלשוננו הקדושה של האריז"ל "והוא תועלת גדולה לנפש האדם". נסה והיווכח.

מהירות של חללית

כמה זמן לוקח לבנות בניין?

ומה צריך לעשות כדי שהבניין הזה יוכל לעוף באוויר, יותר מהר מממוס?

* * *

לפני חמשים שנה בדיוק – לראשונה בהיסטוריה, נחתה חללית בירח.

לא ניכנס כרגע לסוגיא – איזה תכלית יש לזה, וכמה מליארדים מוכנים להשקיע עבור כך. אלא רק – מה התהליך הדרוש כדי שזה יקרה. וזה פלא והפלא, ועלול לקרות לכל אחד מאתנו.

החללית היא בניין ענק בגודל של שלשים-ושש קומות. לבנות בניין כזה – זה סיפור של שנים רבות. ולמלאות אותו מבפנים בכל הטכניקות שיאפשרו לו לנסוע, כולל כמויות אדירות ובלתי נתפסות של דלק – לוקח עוד המון זמן.

ואז, פתאום וברגע אחד – הבניין העצום הזה, לא פחות ולא יותר, מתרומם באויר. והוא מתחיל לעוף במהירות של 8,000 קמ"ש (פי שמונים ממהירות של רכב בכביש בין-עירוני), ולאחר שניות בודדות כבר לא רואים אותו בכלל.

וזה רק ההתחלה. לאחר שתיים-וחצי דקות, המהירות מוכפלת ומשולשת. עד שלאחר כעשר דקות הוא מגיע למהירות של 28,048 קמ"ש ולאחר תאוצה נוספת למהירות של 10.423 קילומטר לשנייה! לא יאומן כי יסופר.

* * *

כל אחד מאתנו – היה רוצה להגיע לאן-שהוא. אולי לירח, אולי לשמש, ואולי לשמים.

אבל אפילו להגיע לתקרה – נראה בלתי אפשרי. אם למדוד לפי הכלים שיש לנו, ולפי הכללים שאנחנו מכירים – הטווח המקסימלי הוא די קרוב. אולי קצת יותר יראת שמים, קצת יותר תפילה בכוונה, קצת יותר לימוד, קצת יותר הרגשה בשבת ויום טוב, טעימה קלה של דבקות. ואולי כבר הגזמנו.

וגם הקצת הזה, לא נראה שקורה. כי כבר שנים שאני עומד על אותו סנטימטר. אז מה פתאום שברגע מסוים יהיה תזוזה, מה שלא היה כרגע שלפניו.

אז זהו. שיש חללית. החללית עומדת על אותו מקום במשך שנים על גבי שנים. באותם שנים בונים את הבניין – על ידי כל ידיעה של תורה ופנימיות שאנחנו אוגרים לתוכנו. ובאותם שנים ממלאים אותה בדלק – על ידי כל תפילה, רצון, כיסופים והתבודדות.

ואז, בשעתא הדא ובריגעא הדא – כל הבניין העצום שבנית, וכל הדלק שמילאת – מתרומם אל על, ולא יאומן איזה מהירות ולאיזה מחוזות אתה הולך להגיע.

* * *

העולם משקיע מליארדים, ומוכן להכות הרבה זמן – כי הוא יודע שזה יקרה. גם אצלנו זה יקרה. כל שנצרך הוא סבלנות, ותוך כדי הסבלנות – לבנות ולמלאות, לבנות ולמלאות, למרות שאתה עדיין באותו מילימטר. יום יבוא – ותיגאל.

וגם הגאולה של עם ישראל, נבנית והולכת נבנית והולכת. עוד אנחה, עוד דמעה, עוד ציפיה והרמת עיניים. וברגע המיועד – כל הבניין יופיע בבת אחת. הוא לא יעוף מלמטה למעלה, אלא מלמעלה למטה. ופתאום, הוא פשוט יהיה כאן. (מאת: ידידי הרב יהודה פביאן)

ניתן לקבל את 'החיוזוק היומני' למייל ע"י בקשה בכתובת:
yefabian@gmail.com

ניתן לקבל את גליון 'המקורבים' השבועי למייל בכתובת:
E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לקבל את גליון 'הקבצו' החודשי במייל ע"י בקשה בכתובת:
vhecmu@gmail.com

ניתן לקבל עדכונים בחסידות ע"י 'ברסלב גלובל' בכתובת האימייל:
info@breslevglobal.com

קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב'

בני התורה המקורבים לאורו של

רביה"ק מוהר"ן מברסלב:

077-31-40-331 שיעורים

עדכונים שירים ועוד

דע מה שתשיב - תשובות ל'מקורב' המרי'

לימוד תורה במשנת ברסלב - פרק ב

אבל בכל אופן אנו רואים שבברסלב לא מדברים על לימוד תורה כל כך חזק כמו שמדברים על כך בישיבות הליטאיות?

אמת הדבר שקיים הבדל בין הסגנון שבו מקובל לדבר כיום בהרבה מקומות על לימוד התורה, לבין הסגנון שבו מדבר מוהר"ן ובו נוקטים תלמידיו. די לראות את הקדמתו של מוהרנ"ת לליקוטי מוהר"ן שבו הוא מסכם את המגוון העצום של הנושאים שעליהם מדבר הספר ליקוטי מוהר"ן, כדי להכין שאכן לימוד התורה אינו הנושא הבלעדי של הספר.

במשפט אחד נגדיר את ההבדל, שבישיבות מדברים בדרך כלל על לימוד התורה כעל ערך עליון שהוא תכלית ומגמת הכל, וכמעט הכל נמדד על פיו. זה בא לידי ביטוי בכמות השיחות שמדברים על לימוד התורה לעומת נושאים אחרים, וכן בתפיסת עולם שלימה שהלימוד הוא תכלית הכל, וכל נושא אחר בעבודת ה' תופס מקום שולי לידו, עד שלפעמים עניינים רבים בעבודת ה' נמדדים רק על פי אמת מידה אחת: האם זה 'ביטול תורה' או שזה מביא לחיזוק בלימוד התורה. ואילו בברסלב מדברים על לימוד תורה כערך חשוב ונעלה מאוד, אבל כחלק ממכלול של נושאים בעבודת ה', וכדבר שמשתלב עם הנושאים האחרים.

איננו רוצים בשום אופן למתוח ביקורת על שום דרך, ובוודאי לא על דרך עולם הישיבות שזכתה להעמיד לגיונות של תלמידי חכמים בעם ישראל, ולא היה לעולם קיום בלעדית, אולם אף על פי כן רצוננו להאיר את הגישה של ברסלב בנושא, שאמנם יש בה גוון שונה מעט מהתפיסה המקובלת כיום בישיבות.

באופן כללי ישנה בעיה שאנו עומדים בפניה בעניין זה של היחס בין לימוד התורה לשאר חלקי עבודת ה'. מצד אחד אנו יודעים שתלמוד תורה כנגד כולם, והוא שקול כנגד כל המצוות כולם, וישנם מאמרי חז"ל רבים שמדברים על גודל מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות (וכמו שאספו הרבה מאמרים בספר נפש החיים שער ד', ובספר מעלות התורה לרבי אברהם אחי הגר"א, ובעוד ספרים), ואילו מצד שני אנו מוצאים שכל מעלת הלימוד תלויה בכך שהלימוד מביא לידי מעשה, וקשור עם החלקים האחרים של עבודת ה'.

אני מניח שהצד הראשון ברור לך לגמרי, ושמעת עליו מספיק במקומות שבהם למדת. אולם אביא לפניך כמה מקורות מתוך רבים לצד השני.

המשך אי"ה בשבוע הבא.

מן הגנזך

הרב שטיינמן: "מדוע לא לנסוע לאומן? זה יכול רק להועיל!"

בשבוע האחרון פנה ראש ישיבה מפורסמת בבני ברק אל הגאון הרב אהרן יהודה לייב שטיינמן שליט"א בשאלה האם לאסור על תלמידי ישיבתו לנסוע לאומן, שכן לדבריו הנסיעה מפריעה לפדרי הישיבה.

תשובתו של הגרא"ל הפתיעה את ראש הישיבה: "מה רע שהם נוסעים לאומן? זה לא יכול להזיק אלא להועיל. במקום שיש כזה ציבור גדול בוודאי שיש מניין אנשים שמתפללים כראוי".

בהורי ישיבות ליטאיות רבים קיבלו את התשובה בשמחה רבה, שכן עכשיו יוכלו לנסוע לאומן ללא חשש מתגובת הנהלת הישיבה. כפי הנראה, השנה צפויים להצטרף אל הקיבוץ הקדוש באומן בהורים ליטאיים רבים, הרבה יותר מהשנים הקודמות.

(פורסם ע"י ברסלב סיטי בי"ב אלול תשע"ב)

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצת, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושהיא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

נשמח לקבל כל הומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדווייב, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

היכל ציון

רביה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א
לדירוג השנה החשובה מיה אלטע רחל לאה ביי שלמה בית מדרש
נגאל ושוקם ע"י הוועד העולמי דחסידי ברסלב

נרשמים עכשיו למתחם 'הקבצו'

באומן-ראש-השנה תש"פ:

054-848-73-17